

Protocol COC bij het ontwerp van decreet betreffende het duaal leren en de aanloopfase

COC onderschrijft een protocol van niet akkoord bij het voorliggend ontwerp van decreet omwille van volgende redenen.

1. Volgens COC kan duaal leren een grote meerwaarde betekenen in de organisatie van het Vlaamse onderwijs. De vraag is echter of deze pedagogisch-didactische werkvorm via een decreet aan het onderwijs moet opgelegd worden. Voor COC moeten leraars als autonome professionals de vrijheid blijven hebben om zelf de onderwijswerkvormen te bepalen. Leraars zetten, bijvoorbeeld in het kader van werkplekleren, immers samen met hun leerlingen een langlopend leertraject op. Zij koppelen theorie aan praktijkoefeningen, eerst in de heel gecontroleerde omgeving van het praktijklokaal op school. Daarna komt de leerling in aanraking met een onderneming, in eerste instantie via een bedrijfsbezoek, vervolgens tijdens een observatiestage of een praktijkles op verplaatsing en verder bij een langer lopende stage. De leraar en de leerling samen moeten finaal, in het kader van dat werkplekleren, kunnen bepalen wanneer duaal leren de volgende stap kan zijn, in welk bedrijf, met welke mentor, voor welke leerinhouden, hoe lang ... Dit moet niet door de overheid via een decreet geregeld worden.
2. Voor COC zijn de leerlingen die voor een duale studierichting opteren, in de eerste plaats nog altijd leerlingen. Dit houdt in dat zij zoals alle andere leerlingen, recht hebben op de gewone schoolvakantieregeling. Dit houdt ook in dat er slechts onder zeer bepaalde voorwaarden een leervergoeding kan bestaan. Een vergoeding is immers pedagogisch weinig verantwoord en valt niet te rijmen met een cyclisch leerproces waarin leerlingen telkens nieuwe dingen leren met vallen en opstaan. COC is bovendien van mening dat het systeem van duaal leren zoals het met het voorliggend decreet georganiseerd wordt, niet geschikt is voor de leerlingen van de tweede graad.

COC betreurt het ontbreken van de verplichting voor de ondernemingen om elke leerling op te nemen die voor een duale leerweg kiest. Ondernemingen die zich engageren tot duaal leren, hebben ook een maatschappelijke opdracht m.b.t. de vervulling van de leerplicht, samen met de school. Het feit dat een leerling kan geweigerd worden, staat haaks op het waarborgen van een opleiding door de school.

COC betreurt ook dat scholen niet verplicht worden om beide leerwegen, de duale en niet-duale, tegelijkertijd aan te bieden. Deze verplichting biedt bovendien ook een oplossing voor de aanloopfase, voor de organisatie van de eerste maand van het schooljaar en voor mogelijke overstappen in de loop van het schooljaar of tussen twee schooljaren.

3. De visie van waaruit duaal leren vertrekt, ondergraaft volgens COC het belang van collectief vormend onderwijs. Ze is te veel gericht op een economische waarde van de individuele leerling. Duaal leren heeft onder andere als doelstelling de onmiddellijke inzetbaarheid van jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten. Dit kan voor de leerling een gunstig effect zijn op korte termijn, maar op lange termijn worden de tewerkstellingskansen ernstig gehypothekeerd bij een lacune aan een voldoende brede algemene vorming. Zoals al geopperd met betrekking tot het ontwerp van besluit betreffende het tijdelijke project 'Schoolbank op de werkplek' rond duaal leren in het secundair onderwijs en het voorontwerp van decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen, is een grote bezorgdheid van COC het tekort aan waarborgen op kwaliteitsvol onderwijs op de werkplek. COC heeft geen garantie dat algemeen en breed vormend onderwijs voldoende aanwezig zal zijn in de standaardtrajecten die de onderwijsinhouden zullen vastleggen. Voor COC is het ook onbegrijpelijk dat de eindtermen lichamelijke opvoeding en het levensbeschouwelijk onderricht, niet op alle leerlingen in duaal leren van toepassing zijn.

4. De kwaliteit van het leren op de werkplek dreigt ook in het gedrang te komen door het ontbreken van de garantie dat het noodzakelijke pedagogisch-didactische basismateriaal op de werkplek aanwezig is. En daarnaast baart de figuur van de mentor op de werkplek COC ernstige zorgen. Duaal leren is immers een volwaardig onderwijstraject dat geïntegreerd wordt gerealiseerd in de school enerzijds en op de werkplek anderzijds. De mentor moet dan ook over gelijkwaardige vakdidactische en pedagogische bekwaamheden beschikken als een professionele leraar in de school. En hij moet, zoals de leraren, in het kader van de begeleiding en beoordeling van de leerlingen, op elke klassenraad aanwezig zijn met dezelfde expertise en inbreng zoals die van de leraren verwacht wordt. In het decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen worden aan de mentor echter uiterst minimale kwaliteits- en aanwezigheidseisen gesteld. Mensen zonder kwalificaties voor onderwijs de opdracht van de leraar op een werkplek laten overnemen, houdt niet alleen ernstige risico's in voor de onderwijskwaliteit van de betrokken leerlingen, het is bovendien een regelrechte miskennis van het beroep van leraar.

Die grote bezorgdheid van COC kan niet weggenomen worden door het engagement van de Vlaamse Regering dat, indien de betrokken opleidingsverstreckers en de SERV-partners een consensus bereiken met betrekking tot de kwaliteitsborging van mentoren op een werkplek, die consensus aanleiding kan geven tot aanpassing van het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen of

van relevante uitvoeringsbesluiten. En evenmin door het engagement dat indien er geen consensus wordt gevonden, de verschillende standpunten worden onderzocht en de overheid zelf een voorstel tot aanpassing uitwerkt.

5. COC had zich voorwaardelijk akkoord verklaard met het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het tijdelijke project 'Schoolbank op de werkplek' rond duaal leren in het secundair onderwijs, dat een proefproject regelt voor duaal leren in het Vlaamse onderwijs. Eén van die voorwaarden was dat duaal leren pas organiek kon ingevoerd worden nadat het tijdelijk project degelijk geëvalueerd was. Die eindevaluatie is in dat besluit voorzien in het schooljaar 2018-2019. Voor COC kan een implementatie van duaal leren, dat niet via een decreet opgelegd moet worden, dan ook maar ten vroegste in het schooljaar 2019-2020 plaatsvinden en dit nadat het proefproject een voldoende positieve evaluatie heeft gekregen.

COC vond het positief dat er extra omkaderingsmiddelen voorzien werden voor de opstart van het tijdelijk project Schoolbank op de Werkplek en betreurt het ten zeerste dat de Vlaamse Regering de evaluatie van dit project niet wil afwachten inzake de financiële haalbaarheid van duaal leren binnen de bestaande omkaderingsmiddelen.

COC betreurt tot slot dat de voorwaarde van een protocol van akkoord van het betrokken lokaal onderhandelingscomité, zoals dat opgenomen was in het besluit betreffende het tijdelijke project 'Schoolbank op de werkplek' rond duaal leren in het secundair onderwijs, niet weerhouden is in het voorliggend decreet. Het is belangrijk dat de onderneming en het schoolbestuur maar ook de personeelsleden zich kunnen uitspreken over het engagement tot samenwerking in duaal leren.